

PAD der ZINNEN

stiltewandeling
in het stitegebied
Zwarteput

PAD der ZINNEN

stiltewandeling
in het stitegebied
Zwarteput

Wie aandachtig door de natuur struint en zichzelf de tijd geeft om de weldadige eigenschappen ervan mondjesmaat met alle zintuigen in zich op te nemen, wordt altijd beloond in het stiltegebied Zwarteput.

Naast de vele fascinerende landschapselementen die het gebied rijk is, ontmoet de wandelaar regelmatig een zwerfsteen met daarin een intrigerende tekst die hem doet reflecteren over het landschap, traagheid, rust en stilte.

Dit boekje is een nuttige bijlage bij de wandelkaart van het Pad der Zinnen, een stiltewandeling die magische plekken opzoekt langs de steilrand van het Kempisch Plateau.

Naast een korte beschrijving van het stiltegebied Zwarteput mag je de geïnteresseerde wandelaar volgen die een zintuiglijke dialoog aangaat met de natuur. Wie tijd neemt voor de wandeling, kan zich onderweg best in de buurt van een stiltesteen neervleien en het verhaaltje van 'De zwerfsteen' (voor)lezen. Het relaas van 'Het stekelbaarsje' lees je best op de oever van de Roelerbeek.

De wandelkaart is te koop bij de toeristische dienst, bezoekerscentrum Lietenberg in Zutendaal.

Meer info omtrent het Pad der Zinnen is te krijgen bij de milieudienst (089 62 94 28) van Zutendaal.

A blue rectangular sign with a white border. It features a stylized illustration of a person in a red shirt and orange pants standing with arms raised in a 'V' shape, facing a green tree. To the left of the person is a yellow triangle with a black border and a black 'X' inside, with three curved lines radiating from it. Below the illustration, the word 'STILTEGEBIED' is written in white capital letters on a blue background.

[illegible]

In het overgangsgebied Kempen-Haspengouw zijn stilte en rust nog uitgesproken aanwezig. Een actief stiltebeleid van de Vlaamse overheid, de Provincie Limburg en de gemeenten Zutendaal, Lanaken en Bilzen resulteerde in een afbakening van het stiltegebied Zwarteput. de grenzen van het gebied komen nagenoeg volledig overeen met het overgangsgebied Kempen-Haspengouw.

In het begin van de jaren '90 werd het gebied 'Roelerheide' dat zich in het overgangsgebied Kempen-Haspengouw uitstrekt op de steilrand van het Kempens Plateau, door de provincie geselecteerd als potentieel stiltegebied. Ook de kleinere woonkernen Gebroek, Roelen en Stalcken liggen samen met een stukje Lanaken en Bilzen in het gebied.

Zwarteput ontleent zijn naam aan een oud bronnengebied en behaalde voor de kern van het gebied niet minder dan 3 sterren.

Aan de rand werden twee sterren toegekend.

Pad der Zinnen

Het Pad der Zinnen is een stiltebelevingspad voor wandelaars die op zoek zijn naar rust en stilte.

De wandeling loopt langs de mooiste plekken in het stiltegebied Zwarteput. Naast het pad ontdek je een aantal zwerfstenen waarin letterkapper Jef Geusens markante teksten beitelde van o.a. Bernard Dewulf, Leonard Nolens, Herman Rohaert, Willem Vermandere en Jeroen Brouwers.

Het Pad der Zinnen is in totaal 21 km lang maar kan opgedeeld worden in drie lussen (6,5 - 7 en 7,5 km).

Wie door de natuur dwaalt, kan leren in het boek der natuur te lezen; wie op pad gaat in een stiltegebied kan een open boek ontdekken. Het gebied Zwarteput is zo'n open boek, nog bijna ongerept. Ver van de drukte bewaart het zijn weidsheid en zijn stilte. Er liggen in deze streek nog stukjes paradijs verborgen.

Het stiltegebied Zwarteput maakt deel uit van het overgangsg gebied Kempen-Haspengouw. Hier volgen achter de heuvels de dalen. Tegen de avond, in het zachtere licht, vloeien de kleuren en geluiden er samen tot rust. Na een regenbui veroveren de geuren van de bossen en weiden er je reuk. Ongerept bewaart het zandpad kleur en tekeningen. Hier kan men leven. Hier is waarachtigheid. Hier kan men ademen op de beweging van het lichaam en het gemoed. Hier kan men groeien tot rust en voelt men geen behoefte aan vlucht, geen drang om andere dingen te gaan doen. Dit is het teken van geluk. Er is echter bijna niemand meer met zintuigen voor

de aarde, water, vuur en lucht, de oerbestanddelen van de schepping. In overvloed waren ze vroeger toegankelijk, niet lang geleden, slechts enkele generaties. Nu niet meer. Het kan anders, maar dan moeten we traag durven gaan, heel traag en onze zintuigen opnieuw gebruiken waarvoor we ze eigenlijk gekregen hebben: om te zien, ruiken, voelen, horen en te proeven.

“Een wandelpad dat aan de toegangspoort van een schans, de Stalkerschans, vertrekt, geeft de kans om stilaan in de stilte te komen. De stilte van een stil landschap is altijd doorweven met de fijne textuur van de muziek die de natuurelementen maken. Het gaat om elementen die de mens doorheen zijn duizenden jaren durende reis op de planeet altijd hebben vergezeld en die de menselijke zintuigen steeds op één of andere manier geprikkeld hebben.

Na een korte fietstocht zetten mijn schoenen voet aan de grond en stap ik de poort van een andere wereld in. Geen mensen en stilte. Diep adem ik de verse lucht in. Armen omhoog gestrekt. Langzaam de lucht laten doordringen in mijn middenrif en tussen en achter alle ribben. Ontroerd over zoveel moois, twijfel ik of ik deze weidsheid aankan. Even wennen, voorzichtig. Turend. Luisterend naar het kabbelend beekje dat daar beneden het dal van de Bezoensbeek doorklieft en verder alleen de stilte. Even later, in lijf en leden aangepast aan mijn natuurlijke omgeving, steek ik de zwarte straat over. Zwarte straat is een benaming die ik als kind aan de asfaltweg gegeven heb. Ik kende destijds alleen maar de eindeloze zand- en kiezelwegen, die het landschap met de immense, donkergroene bossen en de machtige reus van heide en

grijs zand met hier en daar een toef eeuwigheid erop doorsneden. Wijder dan ooit. Zo viel er toen een eerste muurtje weg tussen mij en de natuur en kregen we een onverbreekbare band, die me nu ook weer drijft in mijn zoektocht naar rust en stilte.

Ik volg het zandpad met links op de Bezoensberg het laatste echte heidebestand in de omgeving en daarnaast alleen maar dennen. Ik laat een zandpad links liggen, loop via een holle weg en de tenen van de dennenbomen na korte tijd bergaf. Nog een weg komt me rechts gezelschap houden maar ook nu weer laat ik hem links liggen en stap door tot op een zwarte straat. Die steek ik over en beland zo aan de rand van de vallei van de Bezoensbeek, die zich als een reusachtige open vlek in het landschap uitspreidt tot tegen het Albertkanaal. Het kiezelpad leidt me rechts naar een oude trage weg, licht hellend, waar ik regelmatig op de gevoelloze tenen, naalden en knoppen van dennenbomen loop. Heerlijk. Eenmaal boven neem ik een zwaai naar rechts en een zwarte straat leidt me voor de enige woning op Stelebos door en via de bekiezelde Kromme Heiweg en een kleine, steile doorsteek naar links beland ik, na een nieuwe oversteek van een zwarte straat, op een klein bruggetje. Het geeft sfeer aan deze plek waar de vallei van de Broekerbeek de verbinding maakt tussen Stelebos en Diele- en Hesselsberg.

Ik klim nu via een magisch, nijdig pad langs de plas op de Dieleberg de heuvel op en na een zwaai naar links ga ik ter hoogte van de Alvermannekeskuil met mijn rug tegen een forse boom zitten. De mossen plakken tegen de stam. De ogen gesloten, zonlicht door de takken heen op mijn gezicht. Luisteren, ademen, voelen. Wat hou ik van dit stukje bos op Hesselsberg, waar de jeugdheden naar boven borrelen en de Alvermannekes uit

het boek van pastoor Vandebek tot leven komen. Het reuzengroot Mariabeeld, iets verder, vergroot alleen maar het verlangen naar de tijd dat religiositeit, rust en stilte vanzelfsprekend waren.

Dit gevoel wordt nog versterkt door de stiltesteen die via het zandpad naar beneden en een blik op een natuurlijke vijver aan de voet van het mooiste, oude zandpad tussen de jeneverbessen en de heide op Hesselsberg opduikt. Bewaakt en onderhouden door de Alvermannekes.

DE DAG
HEEFT EEN SCHELP
AAN DE OREN
GEZET
EN
DE DINGEN
GEBEUREN
IN EEN HELDER
VER RUISEN

Bernard Dewulf

Volgetankt met woorden die mij aanzetten tot nadenken, trekt de meer open beekvallei rechts mijn aandacht en wanneer ik ze mag doorkruisen, staan al mijn zintuigen op scherp. Een paradijs vol vogels, insecten, amfibieën, grassen, natminnende hooilandplanten,... biedt zich aan. Wow.... Volgezogen met natuurnectar volg ik onbewust de zwarte straat naar rechts, het zandpad bergop naar links, de steile bosweg naar rechts en de bergaf naar links. Zonder nadenken. Zonder aarzelen. Het gaat vanzelf. De steile bergop naar links maakt een mens weer wakker. Bovenaan verraden het bospad naar rechts en de open

plek regelmatige menselijke aanwezigheid. Een kampeerplaats voor jeugdgroepen. Ook dat is Stelebos.

Een boswegje naar links, een zandpad naar beneden en een stukje bosweg naar links voeren me pal naar een eeuwenoude, knoestige, trage weg, die aan de voet van Stelebos en het weids uitzicht op de vallei van de Bezoensbeek, in de volksmond gekend als de Gebroekerhei, zo de rijke geschiedenis van zijn voorbijgangers uitademt. Op het einde hiervan ligt stiltesteen nummer twee.

LAAT

VERTRAAG.

VERTRAAG.

VERTRAAG JE STAP.

STAP TRAGER DAN JE HARTSLAG VRAAGT.

VERLANGZAAM.

VERLANGZAAM.

VERLANGZAAM JE VERLANGEN

EN VERDWIJN MET MATE.

NEEM NIET JE TIJD

EN LAAT DE TIJD JE NEMEN -

LAAT.

Leonard Nolens

Het pad langs de beekvallei leidt me naar en tussen de weilanden. Klappoortjes laten me in en uit, verschaffen me toegang tot een met natuur geladen gebied langs de Bezoensbeek. Een parel in dit landschap. Het wordt bewaakt door de Bezoensberg, wiens kracht weer opduikt wanneer ik de weilanden achter me laat en via een stukje zwarte straat en twee klappoortjes bij de derde steen belandt.

'T WORDT KORT
EN STIL
HET LICHT BREEKT
ROERLOOS
ALS EEN PAARD,
ACHTERGELATEN
DE NACHT, DE DAG
EEN HAASTIGE HOEST

Herman Rohaert

Een eindje zwarte straat verder moet ik kiezen, het Pad der Zinnen verlaten of het verder bewandelen richting Stalkerheide. Ik ben nog niet voldaan, en kies voor het laatste. Mijn zintuiglijke dialoog met de stilte kan verdergaan.

Langzaam laat ik alles tot me doordringen: de diepblauwe lucht, waar je als je er lang naar kijkt in zou kunnen opgaan, verdrinken, oplossen. Eindeloos. De toppen van de dennen die kaarsrecht donker en lichter groen afsteken tegen al dat blauw. Vogels in allerlei maten vliegen af en aan, met de speelse zekerheid van hun doel. Temidden van al dat leven zit ik. Probeer mee te doen maar voel pijnlijk de afstand waardoor de open ontmoeting onmogelijk is

geworden. Ik zit op de aarde, tussen krioelend en dartertelend, bruisend leven en kan als mens niet praten met alles om mij heen. En dat alles ook niet met mij. Toch voel ik de beweging in de dingen, om de dingen ook. De ritmes, de vibraties. Het is de uitstraling van de verschillende dieren en planten en bomen, die ik waarneem. Het waarnemen alleen al is een begin van een gesprek... Als ik nu beter waarneem, zou ik dan ook beter kunnen communiceren? Mijn zintuigen gebruiken...

Dat doe ik volop wanneer ik na het oversteken van de Bezoensbeek een zwaai naar rechts maak en enkele kilometers langs de open beekvallei op Grote Heide en Stevoorden wandel. Links blijven de dennen me aanstaren... tot de volgende stiltesteen me aankijkt.

STILTE IN HET BOS

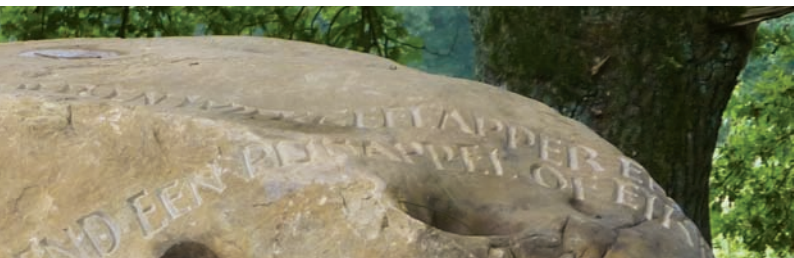
GETIERELIER EN WIEKGEFLAPPER EN DOF GETIMMER VAN
EEN SPECHT

HELIKOPTERGELIJK GEGONS VAN DARRENDE BOSINSECTEN
ALTIJD RITSELT ER IETS, KRAAKT ER IETS

VALT ER ROFFELEND EEN PIJNAPPEL OF EIKEL OP HET ZANDPAD
ALTIJD FLUISTERT, BROMT, ROEPT, ZINGT, SCHREEUWT ER IETS,
BEWEEGT ER IETS

DE BLADEREN VALLen MET GELUIDJES ALS VAN KNISPEREND
PAPIER

Jeroen Brouwers

Het kronkelende pad aan de rand van de beekvallei brengt me tot bijna aan de Roelerbeek maar de lokroep van mijn doel doet me links afslaan richting Stalkerheide. Op de dreven tussen de bossen schrijft ik na een zwaai naar links en twee zwaaien naar rechts in alle rust en in traagheid voort tot ik de woorden lees die een nieuwe stiltesteen me aanreikt.

'T IS NIET HET REISDOEL
'T IS DE WEG

Willem Vermandere

Ik duik naar beneden over een volprezen zandpad tot in een zandkuil, waarin ik me als mens nietig voel tussen de op de heuvels toekijkende bomen en de lange gangen die rechts en links van me opduiken wanneer ik links mijn weg vervolg. Al zigzaggend daal ik af naar het pad dat me aan de rand van de vallei van de Bezoensbeek en de Stalkerheide terugvoert naar de doorsteek over de Bezoensbeek.

Met in mijn hoofd het beeld van Alfons Jeurissen, die deze streek zo mooi en beeldend heeft beschreven, vertrek ik in Roelen op de parking aan het langzaam dalend kiezelpad dat me naar de plek gaat brengen die het derde luik van het Pad der Zinnen haar karakter en identiteit geeft. Hier, op de grens tussen de gemeenten Bilzen, Lanaken en Zutendaal worden niet alleen bruggen over de beek geslagen maar ook in de geest van de mens. Bruggen tussen ideeën, opinies en visies. Bruggen verbinden, bruggen verenigen en herenigen.

Een brug is volgens de Deense filosoof Søren Kierkegaard een bron. Tijdens een van zijn wandelingen in het natuurschoon draaide hij zich om en keek naar de zee. Wat hij zag, veranderde zijn wereldbeeld. Hij begreep meer dan ooit hoe kleingeestigheid de oorzaak is van onbegrip, en hoe onbegrip tussen de mensen afstanden schept, die er eigenlijk niet zijn. Deze plek, waar stilte-steen nummer zes zijn rustplaats heeft gevonden, is zo'n bron. In feite liggen hier twee zwerfkeien, waarvan een op de bodem van de Roelerbeek rust.

IN
ZIJN WIEG
NEEMT
HET WATER
TIJD EN TEKEN
GERUISLOOS
MEE

Dwalend door de o zo mooie bossen langs en in de vallei van de Roeler- en Munsterbeek merk ik dat er een wezenlijke grens is weggefallen tussen mij en dat andere leven om mij heen. Ik heb zin om alles aan te raken, te voelen met mijn handen en mijn lippen, mijn huid. Ik wil de geuren in mij opzuigen. Ik wil de wind ruiken en met mijn huid de geur van het bloedhete zandpad, die drager en getuige van generaties stille voorbijgangers, in mij opnemen. Overal zie ik de koeien als toeschouwers met de kop in de wind staan. Ik wil mij wentelen in het kleurrijke, bloeiende palet van hoge, kruidige grassen en proeven van de frisse smaak

van zuring. Ik wil mij vermaken met het geluid van de knisperende dennenknoppen die ik overal op mijn weg tegenkom.

Ik moet een paar keer diep ademen om dit allemaal te kunnen bevatten. Nog nooit heb ik zo intens ruimte ervaren. Open voor alles om mij heen. Genieten doe ik tijdens mijn wandeling aan de rand van de beekvalleien op de Gelliker- en Roelerheide, waar ik na een zwerftocht in alle stilte aan stiltesteen zeven beland. Hier komt Alfons Jeurissen, de streekschrijver, helemaal tot leven.

NU KAN GEEN MENS DE TIJD MEER GEDENKEN TOEN
EEN OUDE EENZAME ZIJN HART VERKNAAGDE IN
DE RONKENDE STILTE ZIJNER KLUIS.

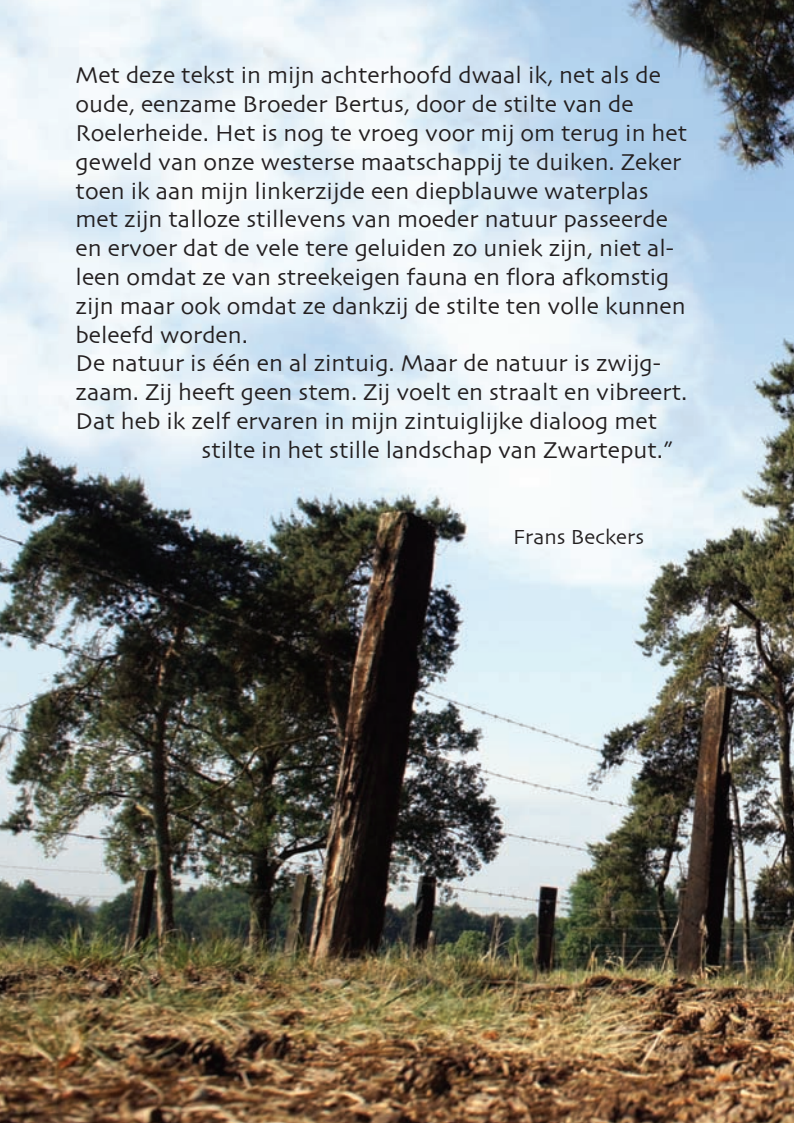
Alfons Jeurissen

Met deze tekst in mijn achterhoofd dwaal ik, net als de oude, eenzame Broeder Bertus, door de stilte van de Roelerheide. Het is nog te vroeg voor mij om terug in het geweld van onze westerse maatschappij te duiken. Zeker toen ik aan mijn linkerkzijde een diepblauwe waterplas met zijn talloze stillezens van moeder natuur passeerde en ervoer dat de vele tere geluiden zo uniek zijn, niet alleen omdat ze van streekeigen fauna en flora afkomstig zijn maar ook omdat ze dankzij de stilte ten volle kunnen beleefd worden.

De natuur is één en al zintuig. Maar de natuur is zwijgzaam. Zij heeft geen stem. Zij voelt en straalt en vibreert. Dat heb ik zelf ervaren in mijn zintuiglijke dialoog met stilte in het stille landschap van Zwarteput.”

Frans Beckers

De zwerfsteen

Een verhaaltje om (voor) te lezen in de nabijheid van een van de stiltestenen langs het Pad der Zinnen.

Zwerfstenen leven lang. Dat moet ook, want om iet of wat behoorlijk te kunnen zwerven, heb je wel wat tijd nodig. En zelfs voor een dappere steen vergt het aanvankelijk een flinke dosis moed om te besluiten: vanaf nu word ik zwerfsteen! Wanneer hij twijfelt, kan het zijn dat hij weer ontelbare jaren moet wachten op een volgende gelegenheid.

Daarom besloot de steen die al sinds olifantenheugnis deel uitmaakte van een heuvel in de Ardennen, om zich los te rukken van het enorme moedergesteente dat hem tot dat moment een veilig gevoel gegeven had, een warme cocon waarin hij langzaam had kunnen groeien tot de mooie, volwassen kei die hij nu was. Hij vond dat het hoog tijd werd om eindelijk eens op eigen stenen te kunnen staan en de veelbelovende buitenwereld te leren kennen. Geduldig wachtte hij tot de eerstvolgende winter en liet wat water tussen zijn linkerflank en het moedergesteente sijpelen. Na weken van strenge vorst bevroor het water en zette het voldoende uit dat hij zich los kon wrikken en twee tellen later vrolijk tollend de helling afstuiterde waar hij met een enorme plons in de traagstromende rivier belandde.

Nog enigszins beduusd van de klap kwam de steen langzaam tot het besef dat hij stomweg van de regen in de drop was beland. Slechts enkele seconden had hij met knipperende ogen de buitenwereld kunnen aanschouwen

voordat hij omsloten werd door weer een nieuwe massa, het water van de rivier. Het enige positieve aan deze plek was dat hij nu bijna dagelijks geïntrigeerd werd door een helderlichte stip die boven het water bewoog van oost naar west.

Troosteloos lag de steen te wachten op een nieuw wonder dat hem uit deze godsjammerlijke toestand kon tillen. Op de zwaartekracht hoefde hij nu niet meer te rekenen, die deed hem jaar na jaar slechts dieper zakken in de modderige bodem. Gelukkig was er nog het immer vloeiende water dat zijn huid zacht streelde en de puntige hoekjes van zijn massieve lichaam vijlde. Merkwaardig genoeg veranderde hij niet enkel van uiterlijk, ook zijn karakter leek wat milder te worden. De scherpe kantjes werden fijntjes afgevijld. Het ging zelfs zo ver dat hij de staat van berusting bereikte en zich niet meer verzette tegen de gedachte dat hij nooit meer die aanlokkelijke buitenwereld helder zou kunnen zien.

Vanaf dat moment echter veranderde plots het klimaat en nog strengere winters deden het water tot in de bodem van de rivier bevriezen. De steen zat gevangen in het ijs, maar gaf geen krimp.

Tijdens de lente gebeurde dan het grote wonder waarop hij zo lang gewacht had. De bovenste ijslaag in de rivier ontdooide langzaam waardoor het ijs op de bodem naar boven werd gestuwd en plots samen met de verbouweeerde steen bovendreef. Door het snelstromende water legde de ijsschots op korte tijd vele tientallen kilometers af. De glunderende kei genoot van dit origineel vervoermiddel en nog meer van het prachtige landschap dat voorbijschoof. Enkel een grote, lichtgevende bol aan de blauwe hemel schoof mee.

Maar weeral sloeg het noodlot toe en voordat de steen ook maar besepte dat deze pleziervaart niet kon blijven duren, bleef hij samen met het nog overblijvende ijs vastzitten tegen de oever van de rivier. Het ijs smolt en de steen lag zowat een meter onder het wateroppervlak. Als hij goed keek zag hij dat de gloeiende bol aan de hemel ook tot stilstand was gekomen. Hij begreep er niets van.

Nog groter was zijn verbazing toen hij merkte dat de lichtende bol langzaam maar zeker terug naar de andere richting gleed. Totdat hij helemaal verdween en het een tijdje pikkedonker werd. Na enkele dagen wist hij dat het lichtpunt steeds weer terugkwam om daarna ook telkens opnieuw in dezelfde richting te verdwijnen. Dit maakte hem rustig en weer schikte de steen zich in zijn lot.

Zo vergingen de jaren totdat hij op een dag merkte dat het waterpeil in de rivier zakte. Het water zocht zich stilaan een andere weg in het Limburgse landschap. De steen kwam in al zijn gepolijste pracht en praal bloot te liggen. Eindelijk. Hij blonk van trots. De wind, de regen en af en toe een vlaagje zand hielden zijn huid glanzend en egaal. Af en toe kreeg hij bezoek van mensen. Dikke, dunne, mooie, lelijke, het maakte hem niet uit. Met trots droeg hij elk lichaam dat hem vooral in koudere jaargetijden wat warmte gaf. Ook dieren zoals kraaien, roodborstjes en merels maakten dankbaar gebruik van zijn ligging om het mooie landschap te overschouwen. Hij voelde zich eindelijk een kei met een functie. Hij had een doel in zijn leven.

Na een tijdje echter begon de steen zich te storen aan de levende wezens die hem als zitmeubel gebruikten. De mensen durfden wel eens, vooral wanneer ze wisten dat zij alleen waren, een kwalijk geurtje te verspreiden. De vogels gingen nog verder, zij schaamden zich geenszins om zomaar hun vieze behoefte op hem te doen! Bah. Het kon dan ook nooit snel genoeg regenen om hem te zuiveren van deze stinkende troep. Heimwee maakte zich stilaan meester van hem. In deze hectische tijd met zijn lawaaierige mensen en krakende vervoermiddelen verlangde hij terug naar de stilte van de moederschoot.

Op een mooie herfstdag stopte niet ver van de oever een wagen waaruit drie mannen stapten. Zonder aarzelen ste-

venden ze recht op de steen af. Ze praatten luid en betastten een voor een zijn oppervlak. De overigens vriendelijk uitzienende heren namen zijn maten en fotografeerden hem vanuit elke mogelijke hoek. Een beetje verlegen liet de kei zijn lichtjes groeiende ijdelheid strelen en hoorde hen het besluit nemen dat 'hij geschikt was voor hun project'. Spontaan glom de steen nog een ietsje heftiger van fierheid. Al wist hij niet echt goed wat de mannen hiermee bedoelden, hij voelde gewoon dat het goed was. Op dat ogenblik priemde de zon door de wolken, precies alsof zij wilde bevestigen wat de steen dacht.

Even plots als zij gekomen waren, verdwenen de drie in hun wagen en reden weg. De dag later al stonden zij daar opnieuw, ditmaal met een vrachtwagen. Een kraan tilde de nog half slapende steen op en hij werd voorzichtig op de laadbak van de vrachtwagen gelegd. Een half uur lang zag de steen de witte wolkjes voorbijdrijven terwijl de vreemde lichtbol aan de hemel hem weer bleef volgen. Dit gaf hem het gevoel dat hij niet alleen was. Weliswaar een beetje angstig maar zeker ook hoopvol keek hij uit naar zijn nieuwe bestemming.

De kei werd met veel zorg in een soort werkplaats gedeponeerd waar al snel een vriendelijke, wat grijzende man met een zacht potlood een aantal sierlijke letters op zijn glanzende bovenkant tekende. Regelmatig keurde de man zijn werk vanop een kleine afstand en knikte goedkeurend. De volgende dag had hij ander materiaal bij. Met een hamer en een beiteltje begon hij zachtjes de contouren van de letters in te kappen. Pijn deed het niet. Het kriebelde slechts een beetje. Een oude steen zoals hijzelf kon wel wat verdragen. Ook toen de man de elegante lettertjes verder begon in te kappen, voelde het slechts alsof er een of andere vogel

met wat scherpere nageltjes over hem heen liep. Meer niet. Op de duur vond hij het zelfs meer dan aangenaam en wanneer de man een korte pauze nam, hunkerde hij al snel opnieuw naar de krassende beitel.

Een week later zat het werk erop. De letterkapper keurde nog eens lachend het fraaie resultaat en wreef een laatste maal zacht over de gekapte tekst, die hij hardop las. De kei deed zijn uiterste best om te verstaan wat de man zei. Een aantal woorden begreep hij niet maar hij was er zeker van dat deze van grote betekenis moesten zijn. Van de andere mannen had hij ook al gehoord dat hij een zeer voorname functie zou krijgen aan de rand van een bos, midden in een stil gebied. Stilaan vielen de puzzelstukjes in mekaar.

Toen enige weken later zowat elke wandelaar stilhield bij de steen, wenkbrauwfronsend de tekst las, steeds weer instemmend knikte en minzaam lachend zijn weg vervolgde, wist hij dat de boodschap op zijn buik op een of andere manier belangrijk was. Hij was overtuigd dat hij alle wandelaars ermee bekoorde en hen deed nadenken. Dit was wat hij wilde. Zijn geluk kon niet meer op. De kei hoopte stilletjes dat de tijd van het echte zwerven nu voorbij zou zijn en al was hij er zeker van dat de mensen hem voor altijd 'zwerfsteen' zouden noemen, diep vanbinnen wist hij dat hij een missie had volbracht die enkel voor speciale stenen was weggelegd. Eentje zoals hij, bijvoorbeeld. Want niet voor niets was er nog steeds die lichtende bol die hem bijna dagelijks bezocht en de mooiste schaduwen wierp in de letters op zijn immer glimmende buik.

het stekelbaarsje

Dit verhaaltje kan best (voor)gelezen worden op de oever van de Roelerbeek. Liefst nog in de schaduw van het magische groepje beukenbomen met zicht op de zwerfsteen die rust op de bodem van de beek.

Het is algemeen geweten dat vissen een kort lontje hebben. Vooral wanneer zij zich op de een of andere manier tekortgedaan voelen. Zelfs wanneer zij slechts een pietepeuterig klein vermoeden hebben dat zij hier of daar wat benadeeld zouden kunnen worden, schieten zij onmiddellijk in een vlamme Franse colère waarbij het hen omringende water

makkelijk het kookpunt kan bereiken.

Helemaal verwonderlijk is het dan ook niet dat het stekelbaarsje al zo lang het zich herinneren kon - en in stekelbaarsjestermen gesproken is dat heel erg lang, toch zeker wel de duur van enkele regenbuien - een saai en oervervelend leven leidde in deze zo mogelijk nog saaiere en

oervervelendere waterloop die al vele opeenvolgende generaties saaie visjes herbergde. Het stekelbaarsje vond, overigens volledig terecht, dat het ten opzichte van bijvoorbeeld de meerkoet of de blauwe reiger een dusdanig monotoon bestaan had, dat het er in feite niet echt toe deed of het hier nu zwom of niet. Voorwaar een erg deprimerende gedachte voor een kerngezond stekelbaarsje dat elke kronkel, elke wa-

terplant en elke steen in de beek perfect wist liggen.

Was dat nu wat een stekelbaars als hij van het leven te verwachten had? Geboren worden, snel opgroeien, zich een beetje voortplanten en onderwijl steeds opnieuw trachten uit de puntige snavel van de reiger te blijven?

De andere beekbewoners vonden hem in dat opzicht wat verwaand. Ook de manier waarop hij met zijn staartvin kwispelde kon niet echt op hun waardering rekenen, integendeel. Smalend noemden zij hem wel eens 'stekelaarsje', wat steeds begeleid werd met gegiechel en hoongelach.

Uiterlijk gaf hij droefheid geen enkele kans maar diep in zijn binnenste voelde hij zich vaak gekwetst. Vroeg of laat zou hij het overige beekgedierte wel eens laten zien dat het leven voor hem meer betekende dan zwemmen in je eigen broekzak.

Stilaan groeide een plan in het kopje van de stekelbaars. Hij zou een wedstrijd 'blindzwemmen' organiseren. Een wedstrijd van één tegen allen waaraan iedereen in de beek zou kunnen deelnemen: de vissen, de kikkers, de salamanders en de waterkevers. Zelfs de watervogels werden uitgenodigd. Alleen op die manier zou hij hen ervan kunnen overtuigen dat hij wel degelijk uitgekeken was op zijn bekrompen leven in een omgeving die geen enkel geheim meer voor hem had.

Op de dag van de wedstrijd, een zondagmiddag ergens diep in de maand oktober, hadden alle beekzwemmende wezens zich verzameld op de plek onder het brugje waar sinds jaar en dag alle belangrijke beslissingen werden genomen. Iedereen, behalve de oude snoek, wiens jichtig lichaam kraakte

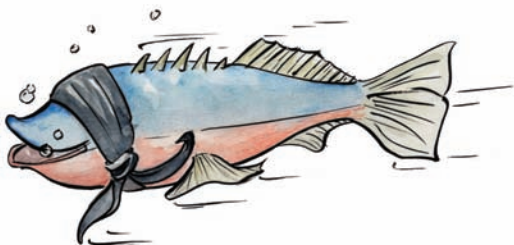

van artrose, had de uitdaging van de stekelbaars aanvaard en rekende erop dat hem eens een lesje in bescheidenheid geleerd zou worden.

Elke deelnemer werd deskundig geblinddoekt door de oude snoek, die stiekem het kleine stekelbaarsje wel wat bewonderde omwille van zijn branie en jeugdig zelfvertrouwen. Met een krachtig waterpistool werd de wedstrijd op gang geschoten en al vlug botste een aantal van de deelnemers, vooral de kikkers en de salamanders, tegen de wanden en obstakels in de beek. Dit gaf de meeste zwemmers vrij snel een aanzienlijke achterstand op de feilloos door het water flitsende stekelbaars. Aan de stroming kon hij voelen dat hij de concurrentie snel achter zich liet en niemand hem nog kon volgen. Dat zou hen leren, de criticasters! Niemand kende de beek beter dan hijzelf, dat leek nu onderhand wel duidelijk te zijn.

Niet zonder een flinke portie hoogmoed stak hij nog een tandje bij. Hij wilde de ultieme vernedering van de anderen en de wedstrijd met een zo groot mogelijke voorsprong winnen.

Met een wonderbaarlijk hoge snelheid schoot de stekelbaars zonder aarzelen door het water, behendig en instinctief elk obstakel vermijgend. Nog een meter of tien en hij zou zegevierend de aankomst overschrijden.

Het is precies op die plek dat het gebeurd moet zijn. Een ijzig wit licht schoot tegelijk met een enorme pijnscheut door het vakkundig geblinddoekt kopje van de stekelbaars. Hij was op slag dood. De enorme steen in het water bewoog geen vin, net als de grote kampioen. In zijn laatste levensflits dacht hij nog: "Dit is onmogelijk, die steen, die lag hier gisteren niet!" Zijn geknakte lijfje warrelde traag naar de oppervlakte en de stroming voerde hem netjes mee langs de koude steen naar andere, grotere en interessantere waterlopen, precies daar waar hij altijd had willen zijn.

verhaaltje: Jos Bamps
illustraties: Jolanda Swennen

Het Pad der Zinnen op je wandel-GPS

<https://nl.wikiloc.com>

colofon

verantwoordelijke uitgever: Gemeentelijke milieudienst,
Oosterzonneplein 1, 3690 Zutendaal

samenstelling: Frans Beckers

foto's: Jos Bamps

tekeningen: Jolanda Swennen

lay-out: Brecht Vanhengel

Uitgave van de gemeente Zutendaal
29 oktober 2017